

Po korakih do digitalne transformacije zadrug

dr. Primož Banovec

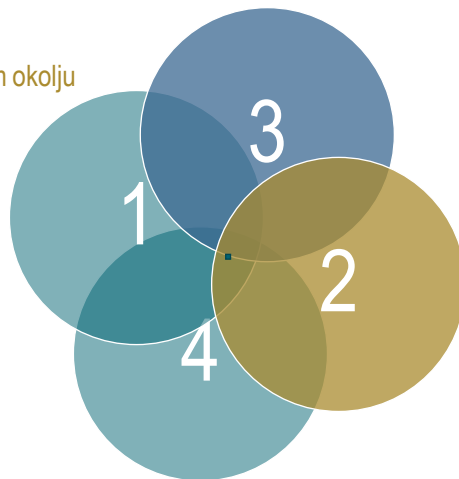
Brdo pri Kranju, kongres ZZS, junij 2021

Izzivi digitalne transformacije zadrug

Cilj: Dvig konkurenčnosti kmetijskih zadrug v dinamičnem okolju

1. Digitalizacija v navezavi z zunanjim poslovnim okoljem zadrug
2. Digitalizacija notranjega okolja zadrug, vključno s podporo članom zadrug
3. Digitalizacija ključnih poslovnih procesov
4. Obvladovanje tveganja in negotovosti

Izziv digitalizacije

Digital Europe

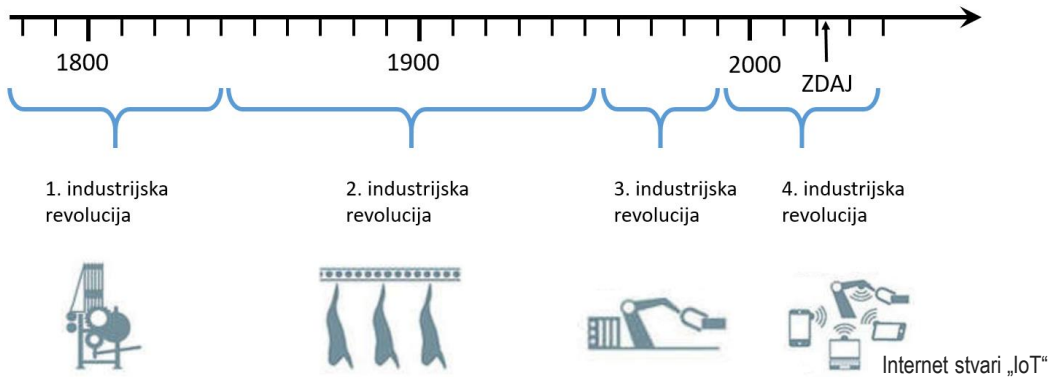
Inovacije v kmetijstvu

Banovec P., kongres ZKS, junij 2021

Kmetijske zadruge in digitalizacija

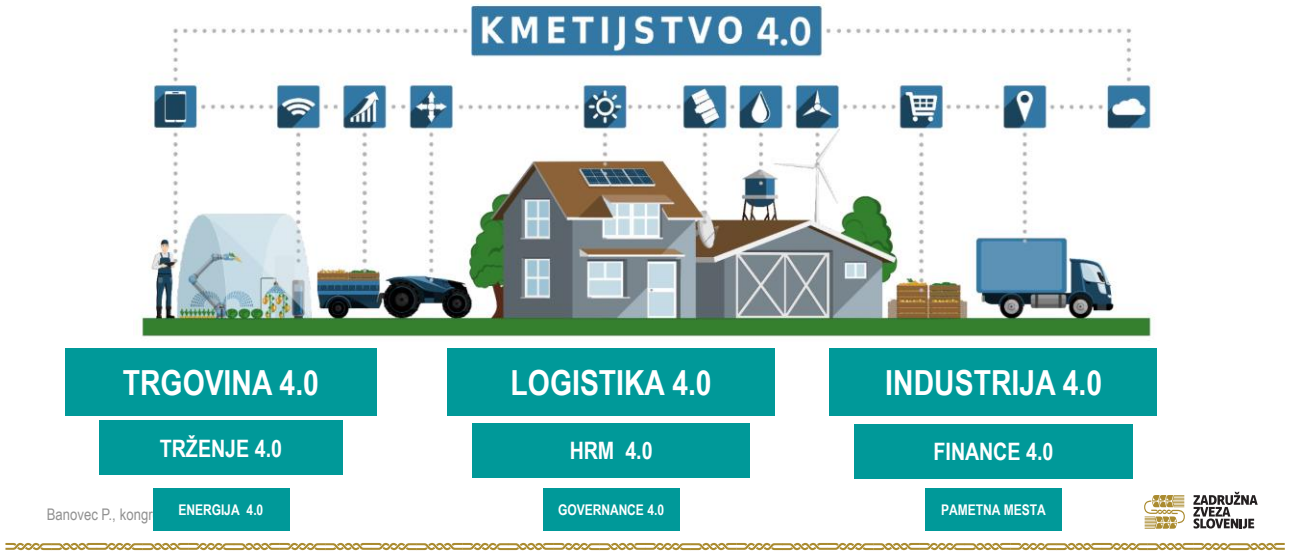
4. INDUSTRIJSKA REVOLUCIJA

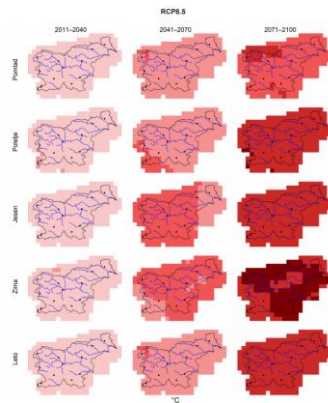
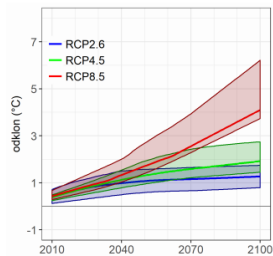
Banovec P., kongres ZKS, junij 2021

Kmetijske zadruge in digitalizacija

Dodatni izzivi

European Commission

Working with Parliament and Council to make the CAP reform fit for the European Green Deal

November 2020 #EUGreenDeal

- Ensure a fair income for farmers
- Increase competitiveness
- Rebalance the power in the food chain
- Climate change action
- Environmental care
- Preserve landscapes and biodiversity
- Support generational renewal
- Foster vibrant rural areas
- Protect food and health quality

Podnebne spremembe

Spremembe Evropske kmetijske politike (2023)

Banovec kongres ZZS, junij 2021

ZADRUŽNA ZVEZA SLOVENIJE

Vsebina predavanja

Po korakih do digitalne transformacije zadrug

Stanje

Pregled stanja – ne ravno rožnato

Obstoječi procesi

Zadruge že poslujejo digitalno, nekatere tudi napredno.

Zmanjševanje zaostanka

Vizija digitalizacije

Opredeliti vizijo in ji slediti

Poročanje in analitika

Moč podatkov

Tveganja

Izogniti se nevarnostim in zmanjšati ranljivost je tudi pot do uspeha

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

STANJE

Po korakih do digitalne transformacije zadrug

Predstavitev stanja

Pregled stanja – ne ravno rožnato

Obstoječi procesi

Zadruge že poslujejo digitalno, nekatere tudi napredno.

Zmanjševanje zaostanka

Vizija digitalizacije

Opredeliti vizijo in ji slediti

Poročanje in analitika

Moč podatkov

Tveganja

Izogniti se nevarnostim in zmanjšati ranljivost je tudi pot do uspeha

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

Digitalna zrelost kmetijskih zadrug

analiza MAREC-APRIL 2021

dr. Domen Kos IPM d.o.o.

Predstavitev ankete – pregled stanja v kmetijskih zadrugah v Sloveniji – analiza izvedena v obdobju marec – april 2021

ipm // DIGITAL

Struktura vprašalnika – digitalna zrelost zadrug

PRVI DEL

Digitalna struktura (10 vprašanj, 240 možnih točk)

Vsaka izmed zadrug je lahko pridobila maksimalno 10 točk in minimalno 0. 10 točk bi pomenilo, da ima vključene vse elemente digitalne strukture, omenjene v vprašalniku in da želi pridobiti nove informacije o digitalnem razvoju

DRUGI DEL

Digitalne tehnologije (13 vprašanj, 312 možnih točk)

Vsaka izmed zadrug je lahko pridobila maksimalno 13 točk in minimalno 0. 13 točk bi pomenilo, da zadruga uporablja vse omenjene tehnologije in načrtuje nadaljnji digitalni razvoj.

TRETJI DEL

Možnosti za sofinanciranje (1 vprašanje, 0 možnih točk)
Odgovori na to vprašanje niso prinašali točk, ker so bili odgovori med seboj enakovredni v vrednosti

OCENA DIGITALNE ZRELOSTI

24/60
SODELUJOČE ZADRUGE

Zadruge, ki so odgovorile na vprašalnik, so iz vseh slovenskih statističnih regij, razen Koroške.

ipm // DIGITAL

Prvi del: digitalna struktura

opis vprašanj

Kateri elementi strukture digitalnega podjetja so prisotni v vaši zadrugi?

Proces odločanja in usmerjanja

Prisotnost odgovorne pozicije za digitalno transformacijo, izvajanje digitalne transformacije.

Prisotnost digitalnih kanalov

Spletna stran, predstavitev proizvodov na njej, spletna trgovina, socialna omrežja, ponudba proizvodov na drugih spletnih trgovinah.

COVID -19

Ali je med potekom epidemije COVID-19 zadruga uvedla kakšno digitalno novost?

Mnenje o digitalni transformaciji

Ali zadruga želi nadaljevati s svojim digitalnim razvojem, koristnost in želje po dodatnih informacijah.

ipm // DIGITAL

Drugi del: digitalne tehnologije

opis vprašanj

Katero od navedenih digitalnih tehnologij zadruga uporablja za svoje poslovanje in proizvodnjo?

Pisarniška orodja

Orodja za brezpapirno poslovanje, računovodstvo in finance, dokumentacijski sistem, elektronsko evidentiranje.

Proizvodne in poslovne tehnologije

Digitalno upravljanje s proizvodno opremo, vodenje logistike, upravljanje s kmetijskimi zemljišči, spremljanje tržnih trendov, spremljanje uspešnosti prodaje/poslovanje.

Administrativna in sistemska orodja

Digitalna komunikacija, digitalne tehnologije internega poslovanja, kibernetna varnost.

Nadaljnji razvoj

Zadovoljstvo s trenutno uporabo in koristimi uporabe digitalnih tehnologij, načrti za razvoj v prihodnosti.

ipm // DIGITAL

Tretji del: možnosti sofinanciranja

opis vprašanj

Katero od spodnjih področij bi zadrugo najbolj zanimalo, če bi za njegov razvoj obstajala priložnost pridobivanja sofinanciranja?

Kibernetska varnost

Zavedanje in poznavanje različnih oblik kibernetičnih groženj, sistemi programske in fizične kibernetične zaščite, pravilno vedenje in uporaba za varovanje lastnine/podatkov,

Strategija digitalne transformacije

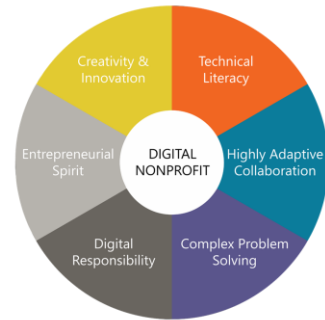
Celovita digitalizacija - digitalna izkušnja kupca, uporaba podatkov, poslovanje, produkti, poslovni modeli, kadri, digitalna kultura, kibernetična varnost, Industrija 4.0.

Digitalni marketing

Uporaba digitalnih kanalov za trženje in promocijo, poznavanje ključnih digitalnih kanalov, pomembni kazalniki, priprava digitalnih oglaševalnih vsebin. .

Digitalne kompetence

Sposobnost uporabe digitalnih programov in tehnologij, sposobnost samostojnega učenja uporabe, poznavanje digitalnega razvoja, sposobnost digitalnega inoviranja.

ipm // DIGITAL

Rezultati prvega dela vprašalnika

SWOT analiza

Prednosti

Skoraj vse zadruge imajo lastno spletno stran, profile na socialnih omrežjih, želijo si nadaljevati digitalni razvoj in pridobiti dodatne informacije.

Priložnosti

Želja po dodatnih informacijah in nadaljnjem digitalnem razvoju, možnost optimizacije spletnih strani in profesionalizacije digitalnega marketinga, spletna prodaja.

Slabosti

Le manjšina zadrug izvaja digitalno transformacijo, še manjše število pa ima lastno spletno trgovino oz. ponuja svoje proizvode na spletnih trgovinah poslovnih partnerjev. Manj kot tretjina ima določeno vodjo digitalne transformacije.

Nevarnosti

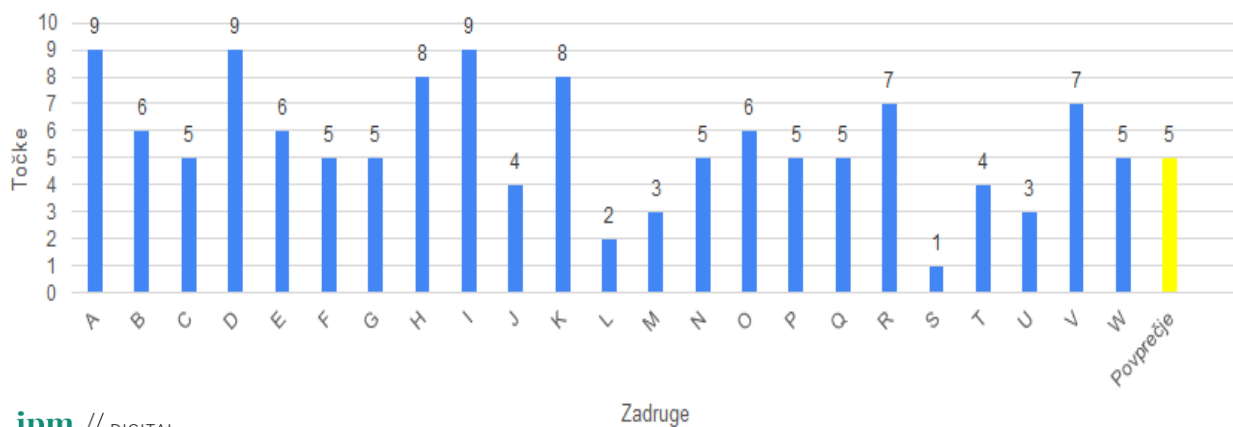
Slabo poznavanje osnov in podlage digitalnega razvoja, strah pred novosti, padec konkurenčnosti, tehnološka zaostalost.

ipm // DIGITAL

Vprašanje	SKUPNI ODSOTOK
Spletna stran	95,8%
Potreba po nadaljnjem digitalnem razvoju zadruge	87,5%
Koristnost dodatnih informacij	79,2%
Profil na socialnih omrežjih	70,8%
Predstavitev proizvodov na spletni strani	58,3%
Trenutno izvajanje digitalne transformacije	45,8%
Digitalne novice med epidemijo COVID-19	37,5%
Oseba, ki je odgovorna za digitalne aktivnosti	29,2%
Spletna trgovina	20,8%
Dobavljivost na spletnih trgovinah partnerjev	20,8%

DIGITALNA ZRELOST - 1. del

Prvi del vprašalnika - rezultati po zadrugah

ipm // DIGITAL

Zadruga

Rezultati drugega dela vprašalnika

SWOT analiza

Prednosti

Zadruga so povečini zadovoljne s koristnostjo trenutne uporabe digitalnih tehnologij, digitalna pisarniška orodja so v široki rabi, večina zadrug ima načrt nadaljnjega digitalnega razvoja.

Priložnosti

Nadaljnja širitev rabe pisarniških orodij, svetovanje pri uvedbi digitalnih orodij za proizvodnjo in poslovanje, možnost pridobivanja sredstev sofinanciranja.

Slabosti

Digitalna orodja za proizvodnjo in pomoč poslovanju so v nizki rabi, enako tudi rešitve za kibernetno varnost. Nadaljnji digitalni razvoj je nujno potreben, vendar si ga želi samo ¼ izpolnjevalcev.

Nevarnosti

Izguba konkurenčnosti, pomanjkanje ključnih znanj, strah pred novostmi, razdrobljenost trga, tehnološko naprednejša konkurenca iz tujine.

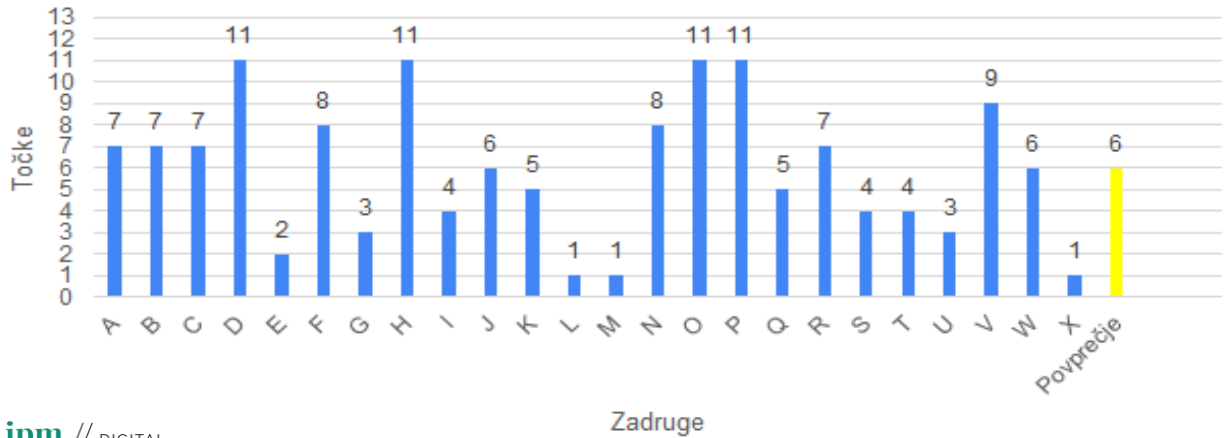
ipm // DIGITAL

Vprašanje	DELEŽ
Digitalne komunikacijske storitve	79,1%
Računovodstvo in finance	79,1%
Zadovoljstvo s koristmi uporabe	75%
Načrti za prihodnost	66,6%
DMS in elektronsko evidentiranje	50%
Brezpapirno poslovanje in delo na daljavo	50%
Spremljanje uspešnosti prodaje in poslovanja	45,8%
Kibernetna varnost	45,8%
Upravljanje s proizvodno in strojno opremo	25%
Tržni trendi, cene odkupa in prodajne cene	25%
Vodenje logistike	20,8%
Rešitve za interno organizacijo	16,6%
Nadzor, spremljanje in upravljanje s kmetijskimi zemljišči	12,5%

DIGITALNA ZRELOST - 2. del

Drugi del vprašalnika - točke po zadrugah

ipm // DIGITAL

Skupna ocena digitalne zrelosti

Sinteza celotnega vprašalnika

Za lažje razumevanje rezultatov smo postavili alternativno mejo pozitivnega rezultata: 50% možnih točk ali 11,5 točk.

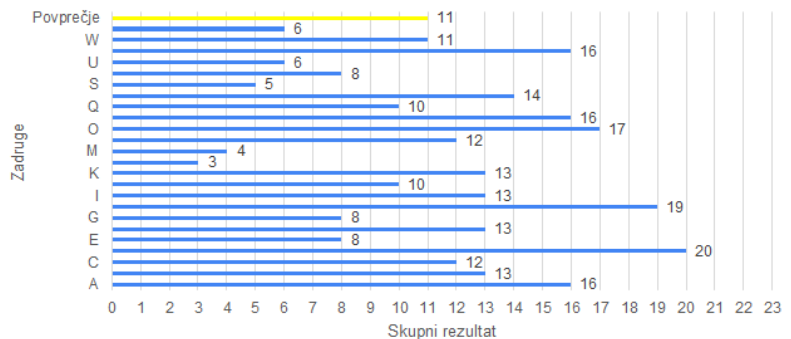
Skupna ocena

Najboljša prejeta ocena iz seštveka obeh vprašalnikov je **20 točk od 23**, ki ga je prejela **ena zadruga**. Najslabši rezultat so **3 točke od 23**. Povprečna vrednost znaša **11 točk**.

Ocene zrelosti

Pozitivno oceno je prejelo **13 od 24 zadrug**, kar znaša **54%**.

Seštevek obeh delov vprašalnika - zadruga

ipm // DIGITAL

Skupna ocena digitalne zrelosti

Sinteza celotnega vprašalnika

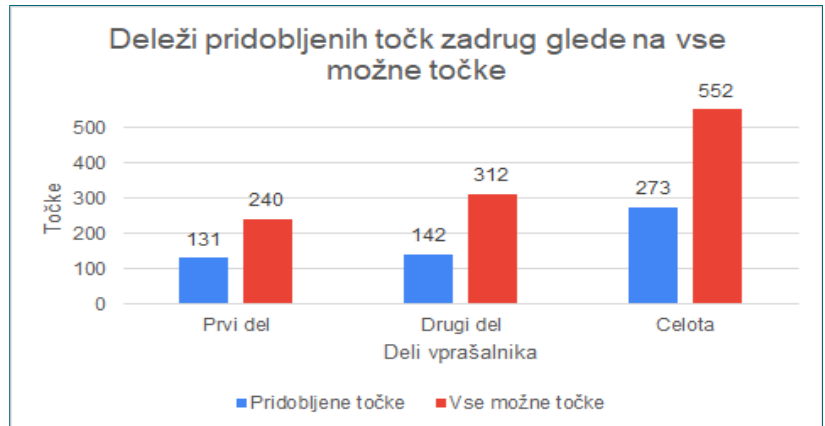
Za lažje razumevanje rezultatov smo postavili alternativno mejo pozitivnega rezultata: 50% možnih točk ali 11,5 točk.

Skupna ocena 1. dela vprašalnika

Na prvem delu vprašalnika so vse zadrage skupaj dosegle 131 točk od 240, kar pomeni 54,6% vseh možnih točk.

Skupna ocena 2. dela vprašalnika

Na drugem delu vprašalnika so vse zadrage skupaj dosegle 142 točk od 312 možnih, kar znaša 45,5% vseh možnih točk.

ipm // DIGITAL

Rezultati tretjega dela vprašalnika

Prednosti

Zadrage se zavedajo, da njihovo trenutno upravljanje s svojimi digitalnimi kanali ni na primerni ravni in potrebuje izboljšave.

Priložnosti

Izboljšano koriščenje digitalnega marketinga, medsebojno deljenje znanj in sposobnosti, dvig splošne ravni digitalne kulture med zadrugami.

Slabosti

Zadrage se ne dobro zavedajo pomena celovitosti procesa digitalizacije ter pomena kibernetске varnosti in digitalnih kompetenc.

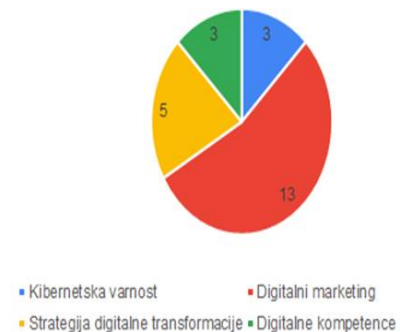
Nevarnosti

Nesorazmeren razvoj, pomanjkanje potrebnih digitalnih kompetenc, nepopolno izvajanje digitalnega marketinga in digitalne izkušnje kupca zaradi zanemarjanja drugih področij, varnostne luknje in šibke točke.

ipm // DIGITAL

PODROČJE	DELEŽ
KIBERNETSKA VARNOST	12,5%
DIGITALNI MARKETING	54,2%
NAČRTOVANJE DIGITALNE TRANSFORMACIJE	20,8%
DIGITALNE KOMPETENCE	12,5%

Odgovori na tretji del vprašalnika

Glavne ugotovitve raziskave

Dobro zavedanje pomena digitalizacije, slabo znanje potrebnih korakov

Zadruge se zavedajo, da je digitalni razvoj nuja, vendar k njeMU ne pristopajo strukturirano in organizirano, temveč priložnostno in postopoma.

Uporaba digitalnih tehnologij in kanalov je v pomožni in podporni vlogi

Digitalne tehnologije in kanali so uporabljene kot podpora obstoječim procesom, zelo redko so bistveno spremenile/spremenili načine proizvodnje in poslovanja.

Osredotočenje na "mehke" in lažje uvedljive tehnologije/pristope

V večji meri so zadruge uvajale digitalne tehnologije in pristope, ki so bili lažje uvedljivi in omejeni na pisarniško delo. Redko so bili uvedeni/uvredene tehnologije in pristopi za digitalno usmerjanje proizvodnje/poslovanja, za katerih uporabo je potrebno konkretno tehnično in strokovno znanje.

Slabo zavedanje pomena digitalnih podatkov

Zadruge nimajo zavedanje pomena digitalnih podatkov - niti kot vira dodane vrednosti prodaje/poslovanja ali kot dodatnih informacij za ideje digitalnega razvoja.

Nepovezanost in neintegriranost digitalnega razvoja

Digitalni razvoj Zadrug ni dovolj povezan in strukturiran - le manjšina zadrug je uvedla odgovorno osebo za digitalizacijo, redke so simultane uporabe sorodnih tehnologij/digitalnih kanalov.

Rezultati so enotni ne glede na regijo ali panogo

Rezultati niso korelirani z lokacijo zadruge v določeni statistični regiji ali kmetijski panogo, s katero se pretežno ukvarja.

ipm // DIGITAL

Priporočila za razvoj

Kako dalje?

Digitalne kompetence

Za uspešno digitalno transformacijo morajo zaposleni v zadrugah dvigniti nivo digitalnih kompetenc in znanj.

Deljenje dobrih praks in sledenje tehnološkemu razvoju

Uspešna zadruga na področju digitalne transformacije je tista, ki sledi toku časa. Poleg tega pa je pomembno deljenje dobrih praks digitalizacije med primerljivimi zadrugami.

Prijave na razpise in EU financiranje

Zadruge se lahko prijavljajo na večje število razpisov za državna in evropska sredstva. S tem lahko bistveno prihranijo na stroških tehnoloških investicij.

Pomoč zunanjih strokovnjakov in svetovalcev

Zunanji strokovnjaki in svetovalci za različna področja digitalizacije lahko ponudijo nujno potrebno pomoč glede izbire digitalnih tehnologij, vodenja digitalnih sistemov, pridobivanja virov sofinanciranja in orientiranja v digitalni ekonomiji.

ipm // DIGITAL

OBSTOJEČI PROCESI

Po korakih do digitalne transformacije zadrug

Stanje

Pregled stanja – ne ravno rožnato

Obstoječi procesi

Zadruge že poslujejo digitalno, nekatere tudi napredno.

Zmanjševanje zaostanka

Vizija digitalizacije

Opredeliti vizijo in ji slediti

Poročanje in analitika

Moč podatkov

Tveganja

Izoginiti se nevarnostim in zmanjšati ranljivost je tudi pot do uspeha

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

Okolje v katerem delujejo zadruge

Zadruga že posluje digitalno

Vodenje skladišč

- Vendar je podpora procesom sledljivosti zelo zahtevna
- Skladišče pri logistiki kmetijskih proizvodov in hrane je drugačno skladišče
- Izziv sledenja, potreba po sledenju

Transport 4.0

Skladiščenje 4.0

Logistika 4.0

Trgovina 4.0

ZADRUŽNA
ZVEZA
SLOVENIJE

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

Zadruga že posluje digitalno za velike kupce

- Prevezemanje digitalnih rešitev komponent za zagotavljanje kompatibilnosti (trgovine)
- Procesi priprave proizvodov za velike kupce (pakiranja, etiketiranje...)
- Veliki kupci - tudi živilsko-predelovalna industrija
- Zahtevnost sodelovanja na javnih razpisih

Izziv prilagajanja zahtevam različnih strank (veliki kupci)

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

ZADRUŽNA
ZVEZA
SLOVENIJE

Zadruga omejeno poslujejo preko lastnih spletnih platform

- **Kratke dobavne verige**
- **Lažje sledenje**
- **Število spletnih platform – vsaka zadruga zase?**
- **Strošek razvoja in vzdrževanja spletne platforme**
- **Prilagajanje dobavne verige, skladiščenja in transporta**

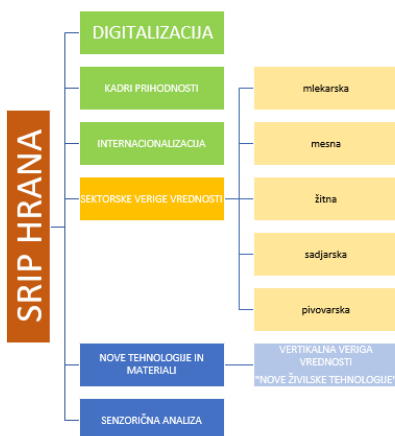

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

Izziv razvoja in delovanja spletnih platform za prodajo kupcem

Digitalizacija že poteka

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

SPS

strategija pametne specializacije

- uvajanje principov krožnega gospodarstva za trajnostno rabo virov v agroživilstvu,
- strateško in učinkovito upravljanje oskrbnih verig,
- učinkovitejša kmetijska pridelava in proizvodnja živil,
- razvoj novih inovativnih proizvodov in storitev za zagotavljanje varnosti in kakovosti končnih izdelkov,
- vzpostavitev senzoričnega centra (virtualnega, fizičnega) za učinkovit razvoj novih funkcionalnih živil po meri potrošnika za posamezne ciljne populacijske skupine.

ZADRUŽNA ZVEZA SLOVENIJE

Digitalizacija že poteka

ITC – Inovacijsko tehnološki grozd
Skupina vrtovi panonski, z.o.o.

DIH AGRIFOOD
COOPERATION
PLATFORM

Green Point Living Lab

Farm Manager

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

- DEMETER H2020 - to lead the digital transformation of Europe's agri-food sector through the rapid adoption of advanced IoT technologies, data science and smart farming, ensuring its long-term viability and sustainability.
- PLOUTOS H2020 - A sustainable innovation framework to rebalance agri-food value chains
- CITIES H2020 - resilient and sustainable food systems towards FOOD2030
- ENVISION H2020 - Monitoring of Environmental Practices for Sustainable Agriculture Supported by Earth Observation
- AfriConEU H2020 - The first Trans-continental Networking Academy for African and European Digital Innovation Hubs.
- H3O-SpotOn H2020 - Healthy Crop, Healthy Environment, Healthy Farmers Finances through Optimized SpotOn Spraying Robotics
- NEGHTRA – Erasmus+ Next Generation Training on Intelligent Greenhouses
- SFIB ERASMUS+ Smart farming innovation brokers: fostering the digital innovation hubs approach to increase modern farming potential

VIZIJA DIGITALIZACIJE

Po korakih do digitalne transformacije zadrug

Stanje

Pregled stanja – ne
ravno rožnato

Obstoječi procesi

Zadruge že poslujejo
digitalno, nekatere tudi
napredno.

Zmanjševanje zaostanka

Vizija digitalizacije

Opredeliti vizijo in ji
slediti

Poročanje in analitika

Moč podatkov

Tveganja

Izogniti se nevarnostim
in zmanjšati ranljivost je
tudi pot do uspeha

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

Kmetijske zadruge in digitalizacija

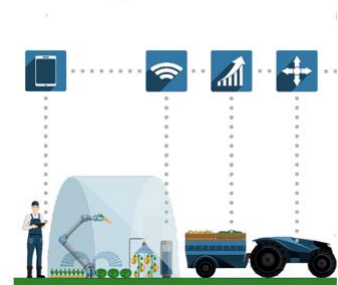
Vizija digitalizacije

- 01** Spremljanje in podpora proizvodnji (člani in nečlani)
- 02** Izzivi sledljivosti – od njive do mize
- 03** Trženje in povezovanje procesov trženja
- 04** Optimizacija in reinženiring procesov v zadrugah
- 05** Znanje
- 06** Človeški viri za uresničenje vizije digitalizacije

(01) Spremljanje in podpora proizvodnji

Zadruga upravljajo in nadzorujejo člani

- Poudarek pri spremljanju in podpori proizvodnji - dolgoročna, stabilna, pogodbeno določena proizvodnja
- Usmerjanje proizvodnje preko procesa prilagajanja potrebam povpraševanja
- Usklajevanje proizvodnje preko več zadrug (medzadružna optimizacija) – digitalizacija, usklajevanje katalogov
- Sodelovanje s Kmetijsko Gozdarsko Zbornico
- Sodelovanje z nečlani
- Varna, zanesljiva, dolgoročno stabilna proizvodnja

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

ZADRUŽNA
ZVEZA
SLOVENIJE

(02) Izziv sledljivosti – od njive do mize

Težje kot bi si predstavljali

- Opredelitev logičnega okvira sledljivosti. Povezano z:
  - Velikostjo in resolucijo proizvodnje
  - Standardi logistike (pakiranja, transporti)
  - Standardi trženja, predelave (serije, šarže)
  - Oblike končnih izdelkov
- Podobno zahtevam dvostavnega računovodstva, nadzorovana sledljivost mikrotransakcij
- Nadzorovano sledenje mikrotransakcijam

~ NAŠA SUPER HRANA ~

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

ZADRUŽNA
ZVEZA
SLOVENIJE

(03) Trženje in povezovanje procesov trženja

Trženje - Vsaka zadruga zase – sinergije s povezovanjem

- Spremljanje stanja na trgih (kratkorочно, srednjeročno, dolgoročno) in načrtovanje (PPPP)
- Prilagajanje trženjskih strategij
- Upravljanje s strankami (CRM)
- Povezovanje pri promocijah

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

(04) Optimizacija in reinženiring procesov v zadrugah za potrebe digitalnega prehoda

- Identifikacija procesov in njihove specifičnosti v zadrugah
- Pregled stanja procesov
- Načrtovanje izboljšav
- Uvajanje sprememb

Spremembe v informacijskih procesih običajno povzročijo tudi spremembe v organiziranosti procesov

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

(05) Znanje

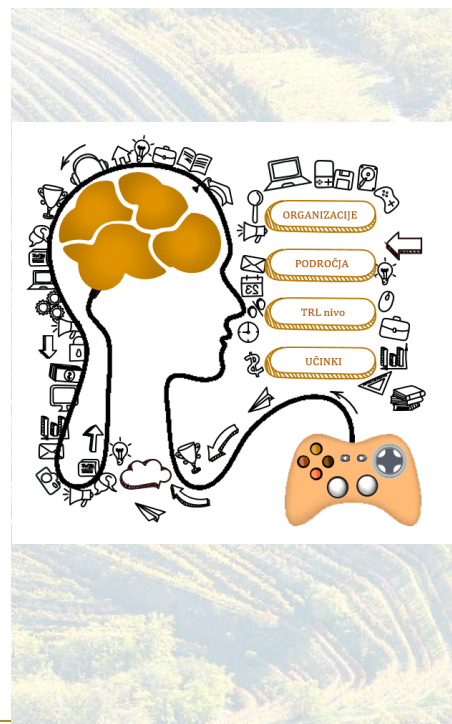
Povezovanje in sodelovanje s centri znanj

- Razvojno raziskovalne inštitucije različnih tipologij
- Izobraževalne inštitucije na vseh nivojih
- Svetovalne službe
- Državni in občinski organi
- Praktične izkušnje kmetov in zadrug

Izzivi

- Povezovanje različnih nivojev znanj (TRL)
- Vzdrževanje znanja v času
- Prenos znanja (in projektov) v prakso (in obratno)

Vse združeno znanje je komajda dovolj za konkurenčnost

Banovec P., kongres ZKS, junij 2021

ZADRUŽNA
ZVEZA
SLOVENIJE

(06) Človeški viri za digitalni prehod

Vsa moč je v ljudeh

- Ključne osebe za digitalni prehod
- Vse osebe so ključne za digitalni prehod
- Znanje, veščine, vrednote, motivacija
- Generacijski prehod
- Zavezanost cilju

Banovec P., kongres ZKS, junij 2021

ZADRUŽNA
ZVEZA
SLOVENIJE

POROČANJE IN ANALITIKA

Po korakih do digitalne transformacije zadrug

Stanje

Pregled stanja – ne ravno rožnato

Obstoječi procesi

Zadruge že poslujejo digitalno, nekatere tudi napredno.

Zmanjševanje zaostanka

Vizija digitalizacije

Opredeliti vizijo in ji slediti

Poročanje in analitika

Moč podatkov

Tveganja

Izogniti se nevarnostim in zmanjšati ranljivost je tudi pot do uspeha

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

Poročanje in analitika

Information is the oil of the 21st century, and analytics is the combustion engine (Peter Sondergaard)

Informacije so nafta 21. stoletja, analitika pa je motor z notranjim zgorevanjem

01

Obstoječe poročanje

02

Analična moč zbranih podatkov

03

Napredna analitika in modeliranje

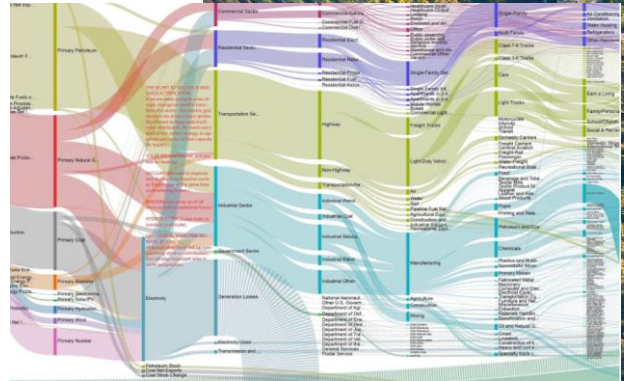
Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

(01) Obstoječe poročanje

Pravzaprav komaj kaj

- Zakonsko obvezno poročanje (npr. FURS, SURS)
- Občasno poročanje: Zadružna zveza Slovenije
- Projektno poročanje – glede na zahteve projekta
- Prilagojeni, stabilni viri podatkov so osnova za enostavno poročanje

Poročanje, kaj pa analize?

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

(02) Analitična moč zbranih podatkov

V podatkih je konkurenčnost

- Sistemsko spremljanje agregatnih procesov na trgu (ponudba, povpraševanje), načrtovanje,
- Stanje cen na trgu (trgih)
- Spremljanje vseh procesov za katere je pomembno agregatno spremljanje

ISSN: 1554-9089

World Agricultural Supply and Demand Estimates

WASDE - 612 - 8
May 2021

World and U.S. Supply and Use for Grains 1/
Million Metric Tons

World	Output	Total Supply	Trade 2/	Total Use 3/	Ending Stocks
Total Grains 4/	2019/20 2674.12	3486.30	449.16	2674.72	811.58
	2020/21 (Est.) 2717.08	3528.65	478.58	2743.79	784.87
	2021/22 (Prog.) Apr NA	NA	NA	NA	NA
	May 2790.36	3575.23	494.62	2791.38	783.85
Wheat	2019/20 764.16	1048.24	194.88	748.80	299.44
	2020/21 (Est.) 776.10	1075.54	199.65	780.87	294.67
	2021/22 (Prog.) Apr NA	NA	NA	NA	NA
	May 788.98	1083.65	202.42	788.68	294.96
Coarse Grains 5/	2019/20 1412.39	1763.91	210.93	1429.56	334.35
	2020/21 (Est.) 1437.45	1771.79	232.49	1457.51	314.28
	2021/22 (Prog.) Apr NA	NA	NA	NA	NA
	May 1495.94	1810.22	245.73	1489.35	320.87
Rice, milled	2019/20 497.57	674.15	43.35	496.36	177.79
	2020/21 (Est.) 503.53	681.32	46.44	505.41	175.92
	2021/22 (Prog.) Apr NA	NA	NA	NA	NA
	May 505.45	681.37	46.47	513.35	168.02

S transparentnostjo procesov do zaupanja

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

(01) Napredna analitika

Analizirati je mogoče vse - od „A“ do „Ž“

- Big data (proizvodnja, trg, povpraševanje)
- Navezava na napredne procese spremljanja kupcev (npr. mobilityinsight)
- Umetna inteligenca
- ...

Meja je domišljija in GDPR

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

ZADRUŽNA
ZVEZA
SLOVENIJE

TVEGANJA

Po korakih do digitalne transformacije zadrug

Stanje

Pregled stanja – ne
ravno rožnato

Obsto

Zadrug
digitalno, nekatere tudi
napredno.

Zmanjševanje zaostanka

slediti

in analitika

podatkov

Tveganja

Izogniti se nevarnostim
in zmanjšati ranljivost je
tudi pot do uspeha

Banovec P., kongres ZZS, junij 2021

ZADRUŽNA
ZVEZA
SLOVENIJE

Prepoznavanje tveganj

Upravljanje s tveganji – pomemben element za sprejemanje odločitev, obvladovanje negotovosti je bilo vedno pomembna dimenzija kmetijstva

01

Zaupanje in sodelovanje, transparentnost procesov

02

Kibernetska varnost

03

Samostojno obvladovanje ključnih procesov

04

Stroški digitalnega prehoda in čas potreben za digitalni prehod

05

Razpoložljivost kadrov in kapacitet za digitalni prehod

06

Partnerstvo – „vsi na krov“

primer besedfila v footerju

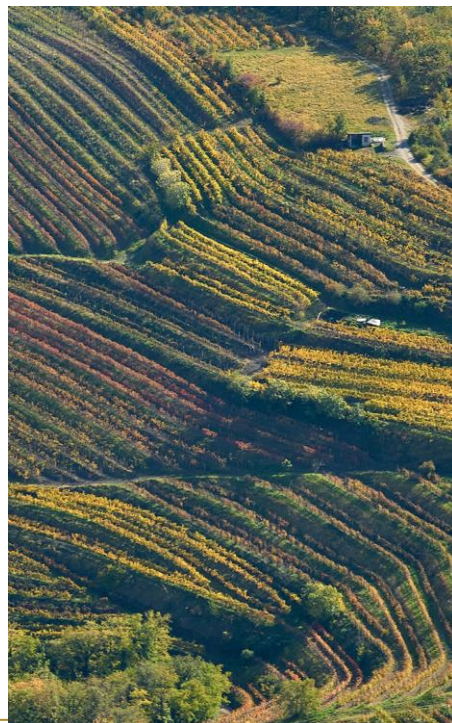
(01) Zaupanje in sodelovanje, transparentnost procesov

Ciljna transparentnost procesov

- Opredelitev procesov in način izmenjave podatkov
- Način zavarovanja podatkov in spremljanje dostopa do podatkov (upravičeni dostop)

S transparentnostjo procesov do zaupanja

primer besedfila v footerju

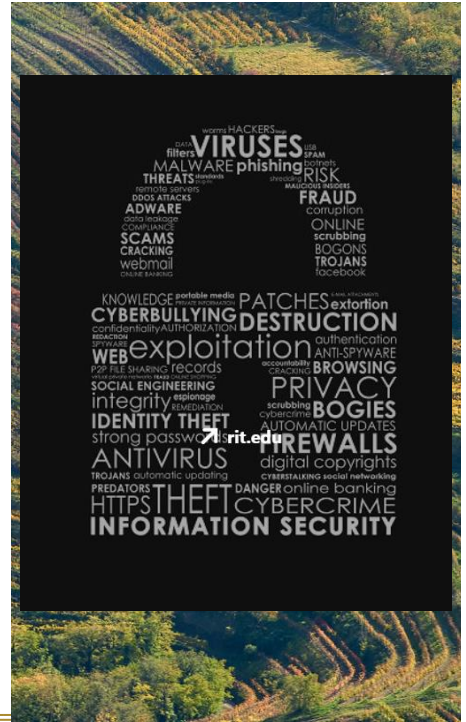
(02) Kibernetska varnost

Kibernetska varnost je ključen element 4. industrijske revolucije

- Zaupanje v varnostne mehanizme, ki varujejo izmenjavo podatkov.
- Zaupanja vredna institucija za nadzor nad varnostnimi mehanizmi, ki so opredeljeni pri

Kibernetskim mehanizmom varovanja že zaupamo (banke, eZdravje,...), zaupanje pri kmetijstvu 4.0 in povezovanju zdrug

primer besedfila v footerju

(03) Sposobnost samostojnega nadzorovanja ključnih procesov

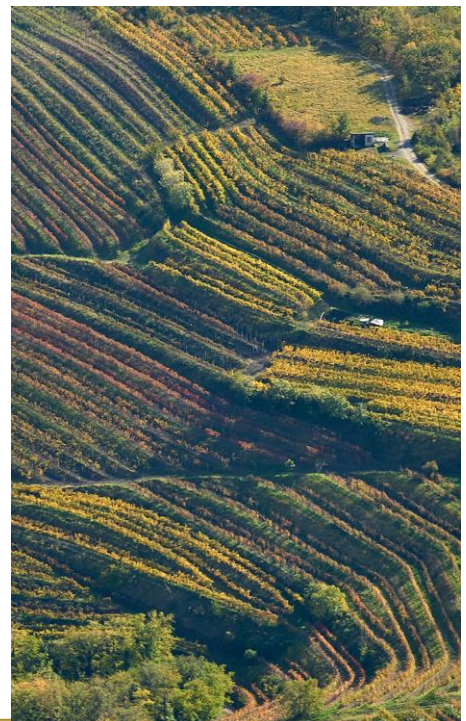
Digitalizacija postaja element jedrnih procesov („core business“)

- Iskanje ravnotežja med lastno sposobnostjo obvladovanja procesov digitalizacije in naročanjem zunanjih storitev
  - Lastna sposobnost
    - (+) obvladovanje procesov
    - (-) visoki stroški lastnih kadrov in vzdrževanja njihovih kapacitet
  - Zunanji izvajalci
    - (+) kratkoročno cenejši
    - (-) dolgoročno lahko pride do težko obvladljivih odnosov, zahtevnost pogodbenih odnosov

Usmeritev:

- Združevanje za boljše obvladovanje procesov,
- Iskanje ravnotežja med obvladovanjem procesov in zunanjimi izvajalci

primer besedfila v footerju

(04) Stroški digitalnega prehoda v 4. industrijsko revolucijo

Podobni kot investicija v tekoči trak (1920)

- Obvladovanje stroškov – nadzor nad stroški, pametno naročanje
- Zunanji viri financiranja, z dobrim projektom je lažje pridobiti zunanje vire financiranja
- Optimizacija stroškov
- Obvladovanje tveganj

Stroški so visoki, vendar jih lahko z optimizacijo in skupnim delovanjem optimiramo, predvsem se lahko zmanjšuje izpostavljenost tveganjem

primer besedfila v footerju

(05) Človeški viri za digitalni prehod

Kje pridobiti ustrezno usposobljene kadre za prehod v zadruge 4.0?

- Kronično pomanjkanje usposobljenega kadra za področje
- Deljeni „pool“ strokovnjakov?
- Lasten sistem izobraževanja in usposabljanja
- Vavčerski sistem za specialiste
- Potreben je širok spekter kadrov

Usmeritev: delitev kadrov s deficitarnimi specializacijami

primer besedfila v footerju

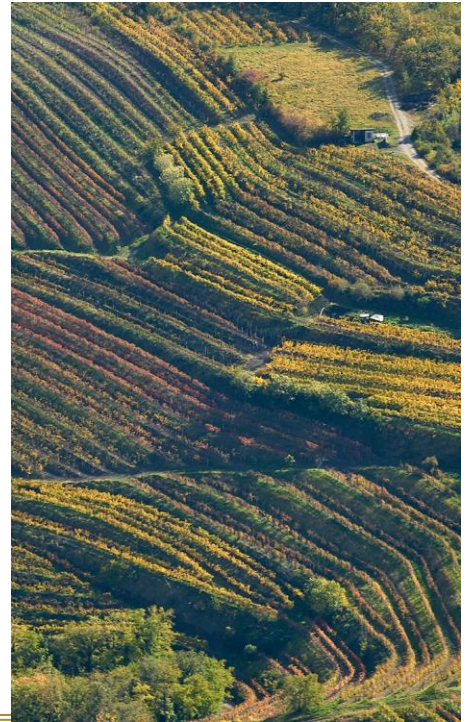
(06) Partnerstvo pri digitalnem prehodu

Nevarnost – odsotnost partnerstva

- Če ne bomo naredili prehoda sami, ga bo zaradi nekonkurenčnosti nekdo namesto nas
- Zaščita obstoječih, delujočih procesov – prehod ni revolucija, temveč evolucija,
- Sodelovanje mora biti prostovoljno in preko prepoznanih vzajemnih koristi,
- Nadzorovan proces, usmerjan tako top-down kot tudi bottom-up.

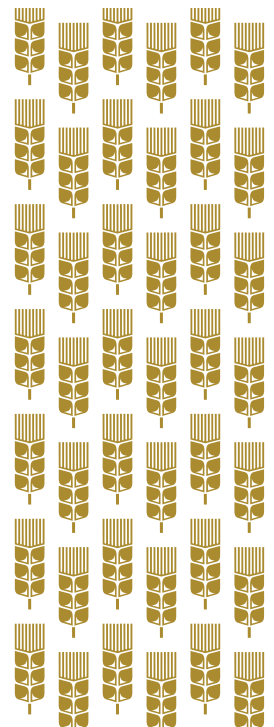
Usmeritev: Partnerstvo za zaupanje

primer besedfila v footerju

Zaključek – je začetek

- Smo na začetku transformacije v „ZADRUGE 4.0“
- Za prehod v „ZADRUGE 4.0“ bo potrebno povezovanje
- Povezovanje je vodilo 4. industrijske revolucije

Blank slide

primer besedfila v footerju

